14/01/2019

Μ.Γ. Βαρβούνης: Ουκρανικής Αυτοκεφαλίας παραλειπόμενα

/ Γνώμες

Του Μ. Γ. Βαρβούνη στο Φως Φαναρίου

Καθηγητή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Άρχων Προστάτη των Γραμμάτων της Μ. τ. Χ. Ε.

Πολλά και ποικίλα έχουν γραφεί γύρω από το ζήτημα της αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Ουκρανίας, το οποίο τους τελευταίους μήνες απασχόλησε την Ορθόδοξη Εκκλησία. Βεβαίως, το θέμα έχει κλείσει οριστικά και αμετάκλητα με την απόφαση του Οικουμενικού Θρόνου, την έκδοση και επικύρωση του τόμου αυτοκεφαλίας και την επίδοσή του από την Α.Θ.Π. τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο στον νεοεκλεγέντα Ουκρανό προκαθήμενο Μητροπολίτη Κιέβου κ. Επιφάνιο. Μένουν ωστόσο ορισμένα ζητήματα εκκρεμή, με σπουδαιότερο αυτό της αναγνωρίσεως της αυτοκεφαλίας από τις υπόλοιπες Ορθόδοξες Εκκλησίες, που ανάγονται πλέον και στη σφαίρα της εκκλησιαστικής πολιτικής, αλλά και επηρεάζονται και από τις ευρύτερες γεωπολιτικές συνθήκες και εξελίξεις.

Το μείζον σε παρόμοιες και ανάλογες περιπτώσεις, είναι το πνευματικό ζήτημα, και αυτό τακτοποιήθηκε λόγω της γενναίας, αυτοθυσιαστικής και πατρικής στάσης της Μητέρας Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, στην αρμοδιότητα και στην ευθύνη της οποίας ανήκε βεβαίως η θεραπεία του. Γιατί πέραν των ιερών κανόνων, αλλά βεβαίως και των κανονολόγων και των κανονολογούντων, βρίσκεται βεβαίως η ανάγκη να επανέλθει σε κατάσταση εκκλησιαστικής τάξης, κοινωνίας και πνευματικής ομαλοποίησης ένας ολόκληρος λαός, που σε τίποτε δεν έφταιξε, και βεβαίως δεν έπρεπε να πληρώνει τους κάθε είδους ανταγωνισμούς των ισχυρών του κόσμου. Αυτών ακριβώς των ισχυρών τις απειλές των οποίων το Οικουμενικό Πατριαρχείο αγνόησε, για να αρθεί για μια ακόμη φορά στο ύψος των περιστάσεων και της υψηλής και μοναδικής διορθόδοξης, διαχριστιανικής και οικουμενικής αποστολής του, προβαίνοντας στις απαραίτητες ενέργειες για την θεραπεία του μεγάλου πνευματικού και εκκλησιολογικού αυτού προβλήματος.

Είναι μάλιστα λανθασμένη η άποψη ότι ο Οικουμενικός Θρόνος επέβαλε εν προκειμένω τις απόψεις του. Προηγήθηκαν συνομιλίες, προσκλήσεις που εν μέρει περιφρονήθηκαν, παραινέσεις που μερικώς δεν εισακούσθηκαν και κανονικές συνοδικές διαδικασίες που με έπαρση αδικαιολόγητη περιφρονήθηκαν από όσους είχαν αντίθετη άποψη. Προηγήθηκε δηλαδή όλη η απαραίτητη διαβούλευση, στη διάρκεια της οποίας φάνηκε με σαφήνεια ποιοι ήταν οι διατεθειμένοι να εργαστούν προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης λύσης, και ποιοι ήταν οι άτεγκτοι, που επέμεναν σε παρωχημένα σχήματα και σε ανύπαρκτες δήθεν ιστορικές ιδεοληψίες.

Και βέβαια, στο τέλος το Οικουμενικό Πατριαρχείο προχώρησε, όπως ακριβώς του επέβαλε ο ρόλος του πρωτοκορυφαίου θρόνου της Ορθοδοξίας, ρόλος συντονιστικός και διευθυντικός και όχι δυναστικός, όπως κάποιοι, ελάχιστοι βέβαια, ισχυρίζονται: ειδική σύνοδος εξέλεξε τον νέο προκαθήμενο, δεν τον επέβαλε το Φανάρι. Σύνοδος στην οποία, όπως και στην Αγία και μεγάλη Σύνοδο της Ορθοδοξίας στην Κρήτη κάποιοι δεν πήραν μέρος, θέτοντας τους εαυτούς τους εκτός εξελίξεων, γιατί είναι τοις πάσι γνωστό ότι η ιστορία γράφεται μόνο με τους παρόντες και ποτέ με τους απόντες.